

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті розглядається проблема науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів України як один із основних чинників підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів (досвід Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка).

Ключові слова: Болонський процес, науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС), Рада молодих учених.

Постановка проблеми. Завдяки змінам та досягненням останніх декількох років (розвиток вищої освіти України в контексті Болонського процесу) освітні процеси, що відбуваються в Україні, набули більш конкретного змісту. Істотні зміни в освіті сприяють розмаїтості шляхів становлення фахової кар'єри з очевидною необхідністю навчання й підготовки впродовж усього життя [1].

Створюється загальна система освіти, в якій студенти мають брати участь і впливати на організацію та її зміст в університетах. Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС), як один із основних чинників підготовки висококваліфікованих кадрів, спроможна залучити молодь до загальноєвропейського простору вищої освіти.

Вихідні передумови. У вищих навчальних закладах НДДС пропонується здійснювати за трьома основними напрямками:

- 1) „науково-дослідницька робота, що є невід’ємним елементом навчального процесу і входить до календарно-тематичних та навчальних планів, навчальних програм як обов’язкова для всіх студентів;
- 2) науково-дослідницька робота, що здійснюється поза навчальним процесом: у гуртках, проблемних групах (лабораторіях), перекладацьких та інформаційних студіях, фольклорних експедиціях та ін.;
- 3) науково-організаційні заходи: конференції, конкурси та ін.” [2, 27].

В інших джерелах [3] пропонується здійснювати роботу за двома напрямками, різниця незначна – науково-організаційні заходи (конференції, конкурси та ін. входять до науково-дослідної роботи, що здійснюється поза навчальним планом.

Мета статті: розглянути відомі види і форми науково-дослідної роботи студентів; запропонувати напрями науково-дослідницької діяльності студентів педагогічного університету. Автор ставить перед собою завдання знайти шляхи вдосконалення НДДС, способи її гармонійного і безперервного розвитку.

Виклад основного матеріалу. У вищих навчальних закладах склалась певна структура НДДС:

- проректор з наукової роботи;
- Рада молодих учених університету (студенти, студенти магістратури, аспіранти і молоді викладачі);
- рада молодих учених факультету (представники кожної кафедри: молоді викладачі, аспіранти та студенти);
- студентські наукові товариства кафедр, проблемні групи, творчі секції, бюро та ін.

Координацію та організацію науково-дослідницької роботи студентів Чернігівського державного педагогічного університету здійснює Рада молодих учених університету, до складу якої входять студенти, магістранти, аспіранти і молоді викладачі. Основні організаційні заходи здійснюють ради молодих учених факультетів, представники яких входять до Ради молодих учених університету. У навчальному закладі проводиться традиційний конкурс в номінації “Кращий студент-науковець” університету, наукові конференції і семінари, круглі столи, виставки.

Склалась певна система роботи, в яку входять традиційні наукові гуртки, проблемні дослідницькі групи, наукові семінари, семінари-практикуми, студентські наукові товариства, які об’єднують декілька гуртків і проблемних груп. Така структура визначається певною мірою специфікою факультетів і

спеціальностей. Так, на факультеті початкового навчання НДДС як системне утворення має структуру, зміст і форми.

Наукове керівництво ради молодих учених факультету початкового навчання здійснюється науковим керівником (заступник декана факультету з наукової роботи). Рада молодих учених факультету – за представленнями кафедр – затверджується на вченій раді факультету.

Розроблено і затверджено Програму ради молодих учених факультету.

Рада молодих учених факультету (молоді викладачі, аспіранти, студенти):

- організовує і координує роботу кафедральних проблемних гуртків, творчих секцій, студентських наукових товариств та ін.;
- інформує громадськість факультету про роботу студентських наукових товариств, гуртків ...;
- щорічно організовує студентські наукові конференції (остання з яких „Актуальні проблеми реформування сучасної початкової школи” – міжвузівська науково-практична конференція, присвячена 90-річчю Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, березень 2006 р.);
- допомагає в організації факультетських конкурсів, виставок і презентацій студентських наукових робіт;
- сприяє широкому впровадженню результатів студентських робіт у практику, публікуванню статей, тез доповідей у наукових збірниках;
- організовує взаємодію студентських наукових товариств з іншими вузами, закладами освіти, культури та ін.;
- морально та матеріально заохочує студентів, які ефективно здійснюють науково-дослідницьку діяльність.

Студентські наукові товариства, проблемні групи, творчі секції, художні колективи та ін. створюються кафедрами (кафедра іноземних мов – студентський науковий гурток „Сучасна активна розмовна англійська мова”, кафедра слов'янської філології – студентське наукове товариство, кафедра педагогіки і методики початкового навчання – проблемні групи з педагогіки та методик предметів).

Зміст і форми НДДС факультету відповідають основним напрямам науково-дослідницької діяльності педагогічного університету і конкретно кожної кафедри. Наприклад, кафедра естетичного виховання має напрям художньо-творчої діяльності студентів. І тому НДДС кафедри має такі форми:

- робота у творчих секціях і студіях (живопис, скульптура та ін.);
- участь у концертах, конкурсах, виставках;
- виступи на радіо, телебаченні, в пресі;
- розробка сценаріїв, постановочних матеріалів, підготовка і показ шоу-програм, тематичних вечорів та ін.

При кафедрі практичної психології працює творча студентська лабораторія гармонійного розвитку дитини „Перлина”. Студенти – учасники проблемних наукових груп цієї кафедри працюють волонтерами-консультантами. Матеріали своїх досліджень використовуються при написанні курсових і дипломних робіт.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. На факультеті початкового навчання склалась цілісна система залучення студентів до науково-дослідної роботи. Чітка організація НДДС сприяє поглибленому засвоєнню студентами навчальних дисциплін: при підготовці до практично-семінарських занять та при написанні рефератів, виконанні самостійної роботи (студенти вчать опрацьовувати наукову літературу, виробляють уміння писати наукові статті й виступати з доповідями та повідомленнями).

Факультет початкового навчання, маючи ряд напрацювань і здобутків у формуванні навичок і умінь науково-дослідної роботи студентів, що є складовою частиною професійної підготовки вчителя, має і ряд не вирішених питань: результати наукових робіт іноді залишаються невідомими громадськості; недостатні зв'язки з іншими вищими навчальними закладами; мало випускників факультету навчаються в аспірантурі. Перспективою на факультеті має стати впровадження в навчальний процес комп'ютерної техніки нового покоління, що має більш широкі технічні можливості, дозволить високоякісно підготувати молоде покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Література

1. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) / за редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.В.Степко, Я.Я. Боллобаш, В.Д.Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ імені В.Гнатюка, 2004. – 147 с.
2. Шейко В.М., Кухаренко Н.М. Організація та методика науково дослідницької діяльності. Підручник, 3-тє вид.. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295 с.

3. П'ятницька-Познякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.

In this article is examined a problem of the student's research in the high educational institutions of Ukraine as one of the means of the training the highly skilled pedagogical personnel (Chernigiv state pedagogical university's experience).

Key words: *Bologna's process, student's research (SR), Young Scientist's Senate.*

В статье рассматривается проблема научно-исследовательской деятельности студентов высших учебных заведений Украины как один из основных факторов подготовки высококвалифицированных педагогических кадров (опыт Черниговского государственного педагогического университета имени Т.Г.Шевченко).

Ключевые слова: *Болонський процес, научно-исследовательська діяльність студентів (НИДС), Совет молодых ученых.*